

Bedömningens språk

Professionellt språkbruk i grundskollärares skriftliga omdömen

Skriftliga omdömen är sedan 2008 en lagstadgad dokumentationsform i svensk grundskola. Lärare skriver dessa texter i anslutning till utvecklingssamtal, och syftet är att ge elev, föräldrar och kolleger information om elevens utveckling i relation till läro- och kursplaner. Ett omdöme ska på ett positivt sätt summerande utvärdera och stödjande vägleda eleven. Från statligt håll finns det också mer eller mindre uttalade förväntningar på att lärare ska utveckla ett professionellt språkbruk när de informerar om och dokumenterar elevers utveckling. Det är förväntningar som tillkommit i kölvattnet av skolans förändrade nyliberala, marknadsorienterade och decentraliserade styrformer och med införandet av mål- och resultatstyrning.

I min avhandling, som läggs fram för offentligt försvar under hösten 2014, problematiserar jag grundskollärares bedömande och vägledande språkbruk och synliggör diskurser och hur de förhåller sig till varandra när lärare skriver bedömande texter om och till elever i en institutionellt och socialt styrd kontext. Detta gör jag genom att redogöra för 39 lärares erfarenheter av omdömesskrivande och beskrivningar av sitt språkbruk, och genom att analysera textstrukturer, språklig form, språkhandlingar och värderande innehåll i cirka 2 000 obligatoriska skriftliga omdömen utformade i olika mallar. Analyser görs både på hela och på ett urval av materialet med metoder hämtade från stilistik och textanalys. Studiens teoriram är kritisk diskursanalys (se t.ex. Fairclough 1992) i kombination med Roberts & Sarangis (1999, 2003) modell för beskrivning av språkbruk i professionella praktiker och Bernsteins teori (1996, 1990) för att beskriva diskurser i pedagogiska praktiker.

I mitt föredrag presenterar jag resultaten av min undersökning, ger exempel på mönster och variationer i lärarnas omdömesspråk och resonerar om varför skriftliga omdömen ser ut som de gör.

Referenser

- Bernstein, Basil (1990). *The structuring of pedagogic discourse. Volume IV. Class, codes and control*. New York: Routledge.
- Bernstein, Basil (1996). *Pedagogy, Symbolic Control and Identity* (1996/2000 second edition) Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Fairclough, Norman (1992). *Discourse and Social Change*. London: Polity Press.
- Roberts, Celia & Sarangi, Srikant (1999). "Hybridity in gatekeeping discourse: Issues of practical relevance for practitioners". I: Sarangi, Srikant & Roberts Celia (red.) *Talk, Work and Institutional Order*. Berlin: Mouton de Gruyter. S. 473–503.
- Roberts, Celia & Sarangi, Srikant (2003). "Uptake of Discourse Research in Interprofessional Settings: Reporting from Medical Consultancy". *Applied Linguistics* 24/3. S. 338–359.